

folyó közti párhuzamot szintén megvonta s azt a gondolatot, hogy Petőfi-ből kitünő drámaíró lett volna (ezt Ferenczi csak megpendíti) több érveléssel is támogatja. A gondolatok ilyen találkozására csak megerősíthet ítéletünk helyességében.

Hartmann János.

Keleti Artúr: *Pax vobiscum.* (Amicus kiadása). Nagy negyedréti, fényes kiállítású, 60–70 oldalas füzet. Végig egy vers. Hosszú, rimtelen sorai folyamatát csak Fáy Dezső kedves, kifejező kórajzai szaggatják meg, minden oldalon egyszer. A füzet ennél fogva első pillanatra inkább képeskönyvnek tetszik, mely Pádua utcai életéből elevenít meg jeleneteket és benyomásokat. Sétáló, vagy elsielőt papok; iddógáló, kártyázó, vitatkozó, vagy lábukat lógató dolcefarnientézők; egy borbélyműhely eleje; galambokat etető öreg; mosóasszonyok; apáca felügyelete alatt sétáló gyermekesapat; halpiac; a kövezeten szénrajzot rögtönző dilettáns; fészület alatt gyertyát gyújtó asszonyok; elsurranó párok; utcai leányok; templomba bicegő vénasszonyok; egy gitározó alak, stb. stb.: a legvegyesebb egymásutánban kerülnék elénk a fordulólapon. Szintúgy a versben, mely nem egyéb, mint bágyadt és mégis fáradhatatlan nosztalgiával idézgetése a szerző egykori páduai benyomásainak, vagy inkább csak hangulatainak. De azok nem különülnek el a versben oly önálló módon, mint a kórajzokon. Mert előadását komplikálja némi szenvelgő modor, mely már a címben előlegezi magát: „Pax vobiscum, avagy: egy költő pásztorlevele a nyájas olvasókhöz, amelyben Padovában eltöltött boldog napjait idézvé, látni tanítja, inti, megfeddi őket s végül is megbékül velük.“ A szenvelgés abban áll, hogy a normális formáktól való eltérés tudatát folyvást ébren tartatja az olvasóval; s hogy valahogy el ne találjuk felejtetni, szövege végére latinul is oda nyomtatja: „Hic explicit carmen didacticum“ — vége a „tankölteménynek“. Mutogatja magát, hogy ő nem olyan ember, mint más; kacérkodik azzal, hogy tudja, hogy nem tetszik az olvasónak; akadémikusokkal, leendő kritikussal szincerezál. A képek pedig, azaz inkább hangulataik, egyre halmozódnak, s közöttük és részleteik között ezerszámra uszkál az és, meg az és, folyvást csak az és, valami meg-

szilárdulni nem akaró, nyúlós enygyánant. Mi tartja őket össze? Csak az író nosztalgája, melyet sem racionális, sem művészi akarat nem fegyelmez s mely szándékosan tünteti fel, szinte becézve fitogtatja magát illy önkénytelennek, ami pedig elég különös egy oly hosszú versben, mely mindvégig a nyájas olvasóhoz fordul. Mintha valaki folyvást azzal szórakoztatná vendégét, hogy „lásd, én negligében fogadtalak“. Ha ezt a szenvelgett társalgási formát fel nem veszi, hangulat-émlékezése figyemreméltóbbat alkothatt volna.

Tegyük egyszer szóvá az ilyen amateur-kiadásoknak egy sablonos tempózását is. Utolsó lapjukon egész litániában sorakoztatják fel a könyv kiadására vonatkozó adatokat, affektált régieskedéssel és magyároskodással. „Ezt a könyvet az Amicus könyvkiadóvállalat megbízásából nyomtatták Pápai Ernő beütésével ezerkilencszázhuszonkettő karácsonyára... Készült pedig e könyvből... és pedig... Ezenfelül huszont példányt sárga japán papírra nyomtattak“, stb. Ezt a körülményeskedést, mely régiséget szenveleg a modernség legpazarabb technikai eszközeivel, vajjon kinek a kedvéért kapták fel kiadóink? Ízlésesnek azonban aligha tarthatja más, mint a könyvek közül csak a drágábbján kapkodó talmi-műveltség. *th.j.*

VARGHA GYULA

A költészet világában, különösen a lírai műfaj terén gyakori jelenség az, hogy egy-egy ismeretlen egyéniség nagy föltűnést keltő módon lép elénk, rövid időn át teljesen a maga számára tudja lekötni a közfigyelmet, rendkívüli várakozást ébreszt maga iránt... s aztán kiderül róla, hogy tehetségének fénye a tűzijáték muló ragyogása volt, vagy hogy legalább is hamar eljutott fejlődése csúspontjára s a halaló idő kérelhetetlen fokozatossággal teszi ránk nézve mindjobban-jobban alkalomszerűtlenné, elavulttá fölöslegessé.

Ritkább az olyan költői egyéniség, melynek arcképe egyre szebbé öregedik, melynek szépsége és érdekessége mintha az öregkor keretében tudna csak igazán érvényesülni. Vannak költők, akik fiatalokorukban nem igen emelkednek az átlagos színvonal fölé, hiszen az ő szépségük: a piros, üde arc, a szemek nyájas derűje közös kincse ennek az életkornak; hanem aztán, mikor ez